

ЕКОНОМІЧНА ВЛАДА В СИСТЕМІ ЦІЛЕЙ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

© 2017 ЖУКОВА Л. М.

УДК 330.11:316.462]:338.242.4.025.12

Жукова Л. М. Економічна влада в системі цілей державного регулювання

Метою статті є комплексне дослідження феномена економічної влади в системі цілей державного регулювання. Розглянуто ступінь поширеності та інструменти реалізації відносин економічної влади в господарчій системі України. Виявлено, що в умовах зростаючих соціально-інституційних розривів найбільша кількість економічних інститутів переходить під контроль суб'єктів економічної влади й експлуатується в інтересах та цілях останніх. Проаналізовано ефекти якісного перерформатування системи економічної влади та відносин власності, які розлядаються в діалектичній єдності та в контексті створення сприятливих передумов для випереджаючого розвитку економіки України. Доведено, що в умовах сильного протистояння різноманітних сил та інтересів Україна повинна прагнути до створення збалансованої системи влади, яка забезпечить ефективний внутрішній порядок, а також захистить національні інтереси та безпеку у взаємодії із зовнішнім світом. Обґрунтована необхідність спрямування дій економічної влади на забезпечення нового етапу в розвитку економіки України, який має базуватися на популяції креативних ідей з утвердження інноваційно-модернізаційного розвитку. Перспективами подальших досліджень у даному напрямі є обґрунтування питань щодо визначення проблем розподілу економічної влади в умовах глобальної нестабільності.

Ключові слова: економічна влада, державне регулювання економіки, економічні інститути, відносини власності, економічний розвиток держави.
Бібл.: 16.

Жукова Лариса Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та кредиту, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (пл. Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)
E-mail: lnzhukova16@gmail.com

УДК 330.11:316.462]:338.242.4.025.12

Жукова Л. Н. Экономическая власть в системе целей государственного регулирования

Целью статьи является комплексное исследование феномена экономической власти в системе целей государственного регулирования. Рассмотрены степень распространения и инструменты реализации отношений экономической власти в хозяйственной системе Украины. Выявлено, что в условиях нарастающих социально-институциональных разрывов наибольшее количество экономических институтов переходит под контроль субъектов экономической власти и эксплуатируется в интересах и целях последних. Проанализированы эффекты качественного перерформирования системы экономической власти и отношений собственности, которые рассматриваются в диалектическом единстве и в контексте создания благоприятных предпосылок для успешного развития экономики Украины. Доказано, что в условиях сильного противостояния различных сил и интересов Украина должна стремиться к созданию сбалансированной системы власти, которая обеспечит эффективный внутренний порядок, а также защитит национальные интересы и безопасность во взаимодействии с внешним миром. Обоснована необходимость целенаправленных действий экономической власти по обеспечению нового этапа в развитии экономики Украины, который должен базироваться на популяции креативных идей инновационно-модернизированного развития. Перспективами дальнейших исследований в данном направлении является обоснование вопросов относительно разрешения проблем распределения экономической власти в условиях глобальной нестабильности.

Ключевые слова: экономическая власть, государственное регулирование экономики, экономические институты, отношения собственности, экономическое развитие государства.
Библ.: 16.

Жукова Лариса Николаевна – кандидат экономических наук, доцент кафедры финансов и кредита, Харьковский национальный университет им. В. Н. Каразина (пл. Свободы, 4, Харьков, 61022, Украина)
E-mail: lnzhukova16@gmail.com

UDC 330.11:316.462]:338.242.4.025.12

Zhukova L. M. The Economic Power in the System of Objectives of the State Regulation

The article is aimed at a comprehensive studying the phenomenon of economic power in the system of objectives of the State regulation. The degree of spread together with the instruments for implementation of the economic power relations in the Ukrainian economy system were considered. It has been identified that, in the midst of growing social-institutional gaps, the largest number of economic institutions goes over to be controlled by the economic power entities and to be exploited for the benefits and purposes of the latter. The author has analyzed the effects of the qualitative reformatting of the system of economic power and property relations, which are being considered in a dialectical unity and in the context of creating favorable preconditions for the successful development of Ukrainian economy. It has been proved that, in a context of strong opposition between different forces and interests, Ukraine should strive to create a balanced system of power that would ensure an effective internal order and protect national interests and security in the interaction with the outside world. The need for purposeful actions by the economic authorities to bring about a new stage in the development of Ukrainian economy has been substantiated, which should be based on a population of creative ideas for the innovation-modernized development. Prospects for further research in this direction are to substantiate the issues of resolving the problems of distribution of economic power in the conditions of global instability.

Keywords: economic power, the State regulation of economy, economic institutions, property relations, economic development of the State.
Bibl.: 16.

Zhukova Larisa M. – PhD (Economics), Associate Professor of the Department of Finance and Credit, V. N. Karazin Kharkiv National University (4 Svyobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)
E-mail: lnzhukova16@gmail.com

Стрімка динаміка економічних перетворень, які відбуваються в сучасному глобалізованому світі, обумовлює активне переосмислення як практичних напрацювань прикладних економічних наук, так і економічної теорії, що є основою їх становлення і розвитку. Кожне явище і процес потребують глибокого аналізу всього комплексу їх причин і наслідків, які

зазвичай виявляються складними і суперечливими, виходячи за межі як окремих напрямків економічної думки, так і економічного поля дослідження загалом. Яскравим прикладом такої мультидисциплінарності є дослідження феномена влади в економічній науці, навіть тоді, коли йдеться про її окремий випадок – економічну владу.

Категорія влади в економічній теорії досліджується вже давно, втім єдиного підходу щодо ролі та місця економічної влади в економічній системі наразі не існує. Погляди вчених на цю проблему коливаються від повного заперечення такої категорії до її визнання основоположною в системі економічних відносин. Першу групу вчених-економістів складають представники класичної (У. Петті, А. Сміт, Д. Рікардо, В. Франклін, Ф. Кене) та частково неокласичної політичної економії (Т. Веблен, Дж. Р. Коммонс, У. К. Мітчелл; послідовники-інституціоналісти Т. Веблена і Дж. Коммонса – Ф. Перру (Франція), Г. Мюрдаль (Швеція), У. Люїс (Великобританія), Дж. Гелбрейт (США) та ін.), що заперечують будь-який більш-менш вагомий вплив влади на протікання економічних процесів. На іншому полюсі сприйняття економічної влади як предмета дослідження економічної теорії знаходяться представники марксизму (Ф. Енгельс, К. Маркс), німецького ордолібералізму (А. Рюстов, А. Мюллер-Армак, Ф. Бьом, В. Рьопке, В. Ойкен), теорії господарського порядку (Ф. Хайек, В. Ойкен), нової інституціональної теорії (О. Уільямсон, Д. Норт, Р. Коуз, Т. Еггертсон), соціально-інституціональної теорії (французька школа Ж.-Л. Рюефа), теорії організації (Ф. Тейлор, А. Файоль, Д. Муні) тощо. Ними економічна влада розглядається як зв'язувальний елемент у структурі економічної системи, що визначає параметри її існування та напрямки подальшого розвитку.

У цьому контексті продовження вікової дискусії щодо місця економічної влади в економічній системі, з одного боку, та актуальним представленням економічної влади як потужного чинника трансформації сучасних економічних систем, з іншого, в науковій думці України досліджено недостатньо повно, тоді як за кордоном вона є усталеною, а дискусії, що виникають, стосуються вже не стільки дефініції, скільки характеру описуваного нею феномена. Останній же постійно еволюціонує, вимагаючи до себе перманентної уваги науковців. У вітчизняній науковій думці відсутнє як чітке розуміння змісту економічної влади, так і спільна позиція наукового співтовариства щодо оцінки її ефектів. Економічна влада в Україні рідко стає об'єктом окремого дослідження, частіше побічно згадується у суміжних дослідженнях, що обумовлює фрагментарність існуючих вчень. Водночас ступінь поширеності економічної влади в національній економіці є досить високим. Вітчизняна економіка наскрізь пронизана відносинами економічної влади за участю представників національної олігархії. За таких обставин розуміння сучасного змісту, форм та інструментів реалізації відносин економічної влади є важливим завданням, без виконання якого формування ефективної економічної політики держави є неможливим. Тому головна мета даної статті полягає у проведенні комплексного дослідження феномена економічної влади в системі цілей державного регулювання.

В умовах зростаючих соціально-інституційних розривів усе більше економічних інститутів переходить під контроль суб'єктів економічної влади й експлуатується в інтересах та цілях останніх. Адже економічна влада є одним із найбільш ефективних інструментів ін-

ституціоналізації економічних відносин у суспільстві, що поряд із державним регламентуванням і регулюванням, системою контрактів і менш формальних інститутів сьогодні формує дійсне інституційне середовище господарювання.

На початку ХХІ ст. боротьба за економічну владу загострюється та набуває більш вибагливих форм. Проблема економічної влади надзвичайно гостро постає саме в умовах сучасної економіки, оскільки її становлення пов'язане саме з виокремленням владних структур і груп та напруженою економічною боротьбою між ними. Економічна влада за сучасних умов уже не обмежується спотворенням параметрів економічної рівноваги. Вона виходить далеко за межі ринку, рухаючись виробничою вертикаллю і мережею суміжних ринків та мультіплікуючи тим самим свій деформує вплив на усю множину параметрів економічної системи.

У вітчизняній суспільній свідомості утвердилася думка про «меркантильність» мотивів сучасної економічної влади, прагнення не тільки посісти гідне місце в суспільстві, а передусім отримати матеріальні цінності, привілеї тощо, не маючи для цього підстав. Не випадковим є той факт, що дуже низькою є довіра суспільства до економічної влади в Україні. Саме тому низьким є рівень авторитету та довіри до нашої владної еліти й у світі [1, с. 129]. На нинішньому етапі суспільно-політичних змін в Україні формування економічної влади нового формату є історичною потребою часу та майбутнього української держави. Адже будь-яка країна в умовах сильного протистояння різноманітних сил та інтересів повинна прагнути до створення збалансованої системи влади, яка забезпечить ефективний внутрішній порядок, а також захистить національні інтереси та безпеку у взаємодії із зовнішнім світом [2].

При переході до нової економічної системи та до нових владних відносин важливо зрозуміти, що і хто заважає проведенню реформ і як подолати або усунути ці перешкоди. Тут можна погодитися з К. Херманн-Пілатом, який пише: «Головна сила, що протистоїть ринковій економіці, – влада як економічна, так і політична, що породжує безправ'я в суспільстві та несправедливість в економіці» [3, с. 49].

Зміни, які вносять процеси глобалізації в економіку кожної країни, свідчать про те, що сьогодні в Україні сформувався своєрідний тип економічної системи, який науковці визначають терміном «олігархічна економіка». На відміну від колишніх постсоціалістичних країн Східної Європи, які змогли забезпечити відповідний економічний розвиток і соціальний захист свого населення, в Україні й надалі продовжує поглиблюватися майнове розшарування суспільства: з одного боку, олігархи, які володіють значною часткою власності в країні та мають вагомий вплив на державні органи влади, а з іншого – населення, 80% якого, згідно зі стандартами ООН, перебуває за межею бідності [4, с. 97].

Вдалою ілюстрацією визнання фактора економічної влади в числі чинників деформації структури національної економіки є праця А. Мельник та А. Васіної, які зазначають, що основною рушійною силою структурних

зрушень в економіці України була і залишається «економічна влада олігархічно-інсайдерських груп» [5, с. 55]. Вітчизняні економісти та західні експерти визнають той факт, що економічна влада, сконцентрована в Україні в потужних бізнес-угрупованнях на кшталт СКМ, Приват, Тасс, ІСД, EastOne, GroupDF, Інтерпайп та ін., усе більшою мірою визначає не тільки сучасну, але й майбутню неефективну структуру національної економіки.

А. Гальчинський обґрунтовано довів, що олігархія є однією з найконсервативніших сил нашого суспільства, яка адаптувалася до умов псевдоринкових відносин (тіньової економіки, відсутності конкурентного середовища, нестабільної бюджетної системи) і жодною мірою не зацікавлена в подоланні відповідних деформацій, оскільки саме нестабільність створює для неї найсприятливіше середовище самозбагачення [6, с. 149]. Олігархічна модель завжди орієнтуватиметься на примітивні технологічні уклади та низький рівень людського капіталу. Низька якість людського капіталу дає змогу краще маніпулювати суспільством через міфи та вразливість до них з боку масової свідомості. Незважаючи на широкі можливості поширення, олігархічна модель у сучасному суспільстві демонструє ознаки нестабільності, спричиненої наявністю конфлікту з громадянським суспільством. Опір олігархічній моделі економіки спровокований її дистрибутивним характером, знищенням конкурентного середовища, асиметричними фіскальним тиском та інституціональним тягарем [4, с. 99]. Отже, співвідношення явища олігархії й громадянського суспільства в сучасній Україні – це свого роду симбіотична взаємозалежність двох суперечливих і навіть взаємовиключних сегментів економічної політики. Тому влада за своєю сутністю є суперечливою, оскільки суспільно необхідний порядок влади не може сформуватися природним (стихийним) шляхом і припускає певну державну політику. Необхідним є свідомий перерозподіл економічної влади, що природно складається в результаті прагнення до максимізації вигоди. Трансформація системи влади має здійснюватися шляхом зміни економічних і політичних інститутів суспільства («правил економічної гри»), а також економічних організацій («гравців»).

При подальшій трансформації економічних інститутів та формуванні порядку слід урахувати фактор економічної влади та оцінювати конкретні господарські форми з точки зору того, яку владу вони породжують і яким чином вона впливає на розподіл економічної влади, її рівновагу та ефективність. Економічна політика повинна містити в собі владну складову, метою якої є контроль та перерозподіл прав влади та відповідальності, що склалися в економіці. Трансформація структури економічної влади та контролю над розподілом влади потребує проведення відповідної виваженої державної політики, яка необхідна для створення ефективного порядку в державі [7, с. 42].

Спрямування економічної влади на забезпечення нового етапу в розвитку України має базуватися на *популяції креативних ідей з утвердження інноваційно-модернізаційного розвитку*, які мають виключно національно регламентований характер. Для того, щоб

володіти потенціалом і можливістю запропонувати новітні смислові установки для суспільства і виступати когерентним інститутом забезпечення лідерства держави, економічна влада має стати провайдером суспільної думки, індикатором її потреб та інтересів [8].

Оскільки сьогодні світ змінюється надзвичайно швидкими темпами, Україні необхідно *враховувати європейські та загальносвітові тенденції*. Суспільний консенсус неможливий без стратегічного бачення економічною владою європейського майбутнього країни, що підкріплене конкретним планом реформування всіх сфер діяльності українського суспільства. У зв'язку з цим саме дії економічної влади ще більше, ніж в іншій ситуації, визначають траєкторію суспільного розвитку, оскільки період трансформації завжди пов'язаний зі змінами в системі цінностей і соціальних норм. За цих умов ефективна реалізація реформ має стати наслідком спільних зусиль економічної влади й народу. Однак ми не можемо залишити поза увагою проблему якісного переформатування системи економічної влади та відносин власності, які розглядаються в діалектичній єдності та в контексті створення сприятливих передумов для випереджаючого розвитку економіки України.

Центральною ланкою реформування економічної влади в Україні та всієї системи відносин власності має стати *інтелектуальна власність*. Загальновідомо, що країни, які прагнуть бути лідерами цивілізаційного процесу, роблять великий фінансовий внесок у розвиток інтелектуального потенціалу нації. Саме над цим сьогодні варто замислитися представникам економічної влади та олігархам України, щоб розірвати зачароване коло тотальної критики та компроматів, інноваційно, творчо використовувати ресурси, які є в сучасній державі, та чесно працювати з метою запровадження прогресивних змін [9]. На інтелектуальну еліту сьогодні покладається завдання розробити новий концептуальний підхід, який має забезпечити лідерські позиції держави в глобальному світі. Лише інтелектуальний потенціал здатний сформувати новий життєвий простір для держави та громадянина. У такий спосіб це приведе до справедливого примату культу держави з її тотальним патерналізмом, який створює всі необхідні умови для належної самоорганізації суспільства, не ігноруючи при цьому саму державу як інститут з її лідерським потенціалом [8]. Інтелектуальний потенціал у цьому контексті має стати носієм економічної влади, розробляючи новітні константи суспільного розвитку та детерміновано відповідати на запити громадян. У цьому сенсі статусна роль економічної влади полягає у здатності запропонувати альтернативний шлях соціально-економічного розвитку країни шляхом реалізації системних реформ.

Особливе значення для України має *становлення економічної влади та ефективних відносин власності у сфері фінансів і грошового обігу* (фінансова влада). Об'єктами власності та фінансової влади тут становляться вартісні форми продукту, а відповідними інститутами є гроші, права власності, фінанси, заощадження та нагромадження, бюджет, фінансові трансакції (кредитування, страхування, інвестування) та ін. Для забезпечен-

ня сучасних вимог до економічного зростання важливим є досягнення взаємоузгодженості феноменів грошей та фінансів, способів їх мобілізації, розташування та спрямування, структуризація прав власності, фінансових організацій, фінансових трансакцій та їх інструментів, специфікації доходів та ризиків тощо [10, с. 246].

Фінансовий розділ Угоди про асоціацію України з країнами ЄС [11] передбачає дуже важливі зміни, як формальні, так і змістовні. Угода відкриває вільний доступ зовнішніх постачальників фінансових послуг на внутрішній ринок України, що може стати дуже важливим позитивним чинником. Велика кількість сьогодишніх проблем економіки України пов'язана з тим, що наша господарська система ще не має багатьох обов'язкових фінансових послуг та інституцій. Спектр ринкових інструментів є вузьким як для інвестора, що бажає отримувати дохід, так і для вкладника, що бажає зберегти свої кошти.

Для України переваги включення в більш щільний та розгалужений фінансовий простір, яким є ринок фінансових послуг країн ЄС, полягають у тому, що ринкові зв'язки стають більш стійкими та адекватними фінансовим потребам економіки. Це сприятиме підвищенню мобільності суспільних ресурсів та надійному відображенню потреб у структурі попиту та пропозиції на фінансовому ринку. Однак потенційні переваги фінансової відкритості, яку надає нам Угода про асоціацію, несуть із собою також і витрати, ризики та загрози [12, с. 64]. Тому завдання економічної влади полягає в мінімізації або обмеженні ризиків фінансової відкритості, тобто необхідно як можна довше зберігати можливість вибору та прийняття відповідальних рішень.

Для нашої країни надзвичайно актуальним є зміцнення державних фінансів, які б забезпечували потреби суспільного відтворення в умовах модернізації економіки та досягнення високих соціальних стандартів життя українського народу. Заслугує на увагу те, що державні фінанси як одне з головних джерел проблем і невідзначеності для економіки України, безпосередньо не зачіпаються Угодою про асоціацію з країнами ЄС (про це йдеться у ст. 130).

Також необхідно враховувати, що вихід економіки України на траєкторію економічного і соціального прогресу залежить від *подальшого реформування системи економічної влади та відносин корпоративної власності*, на якій саме і утверджується корпоративна влада та корпоративне управління.

Співпраця держави та бізнесу активно розвивається на основі зміни парадигми державного управління (відмова від традиційної ієрархічної структури на користь горизонтальних відносин партнерства, перехід від «логіки організації» до «логіки обслуговування») та трансформації ролі бізнесу в економічному розвитку (у напрямку посилення корпоративної соціальної відповідальності та інкорпорування потенціалу бізнесу в стратегії розвитку). У результаті розвитку ринкових принципів господарювання «звужуються» ресурси влади в розпорядженні держави та розширюється економічна влада бізнесу. У зв'язку з цим постає питання про розумне співвідношення цих інститутів. Пошук оптималь-

ного вибору сфер і масштабів впливу держави та бізнесу є складною проблемою, яка постає перед будь-яким суспільством [13, с. 150]. Зауважимо, що сьогодні корпорації стають центрами інноваційних змін, відбувається рух до корпоративної економіки. Однак в Україні склався такий корпоративний сектор, який переповнений внутрішніми протиріччями (між дрібними і великими акціонерами, між акціонерами й управлінською верхівкою, між корпоративними структурами та державою тощо). Найважливішим у сфері корпоративного сектора економіки є управління відносинами по встановленню прав власності та їх перерозподілу з метою недопущення, пом'якшення та ліквідації протиріч між співвласниками корпоративної власності.

В умовах трансформаційних зрушень інституціоналізація економічних взаємодій суб'єктів корпоративних відносин створила проміжну, кризову форму розвитку, яка відображає розвиток корупції, тіньової економіки, панування бюрократії та постійну боротьбу різних олігархічних угруповань за корпоративний перерозподіл прав власності в Україні. Сформувався рентоорієнтована економіка та відповідна поведінка суб'єктів корпоративних взаємодій, спрямована на захоплення привілеїв і зменшення конкуренції через систему незаконно отриманих преференцій та корупції. Тобто сьогодні систематичного характеру набувають інституціональні аномалії специфікації прав власності, що пов'язані з рейдерством. За таких умов завдання економічної влади, яка повинна першою самостійно і свідомо відмовитися від використання рейдерських методів вирішення господарських проблем, полягає у *розробці інституційних механізмів протидії рейдерству в Україні*, оскільки пріоритетним напрямком у процесі формування моделі економічного розвитку країни є захист прав власності.

Особливою ланкою в системі цілей державного регулювання є *державна власність і економічні владні відносини*, що нею зумовлюються. При цьому корінною проблемою продовжує залишатися реформування державної власності.

Проблема захисту прав власності та вдосконалення системи управління об'єктів державної власності є надзвичайно актуальною для України в умовах соціально-економічної нестабільності. Держава продовжує виступати власником значної частини економічних активів і здійснює масштабну комерційну діяльність. Проте існуюча система управління не забезпечує ефективного функціонування державного сектора економіки. Державний сектор значно поступається приватному сектору по рівню ефективності господарської діяльності. У ньому одержали широке розповсюдження тіньові процеси – неконтрольоване відчуження державного майна і привласнення прибутків. При досить високому рівні витрат (адміністративних і фінансових) управління державною власністю не приносить до державного бюджету відповідних доходів [14, с. 3].

Зараз у суспільстві проголошуються гучні заяви про необхідність утвердження законності та справедливості для всіх, створення сприятливих умов для благополучного життя трудового народу, входження країни

до співдружності європейських держав, всіма доступними і недоступними методами ведеться боротьба за власність і важелі управління країною в економічній, інформаційній, духовній, соціальній та інших сферах життєдіяльності, тобто з небаченою витонченістю посилюється брудна боротьба за переділ власності та влади.

В останні роки дедалі сильніша боротьба між олігархічними угрупованнями, що перебувають при владі, розхитала до крайності відносини устрій створеної системи господарювання. Вони почали запеклу боротьбу за владні інституції, переділ власності, що паралізувало законодавчі та виконавчі органи до такої міри, що стали нездатними керувати суспільством, утративши будь-яку довіру народу. У результаті криза охопила всі сфери життя суспільства, у тому числі соціально-економічну, культурну, ідеологічну [15].

Аргументація існуючих суперечностей впливу владних відносин на господарчу систему країни зводиться до того, що в умовах глобальних зрушень Україна потребує радикальних змін у відносинах власності та їх правовому регулюванні, від яких багато в чому залежатиме успіх реформ, які вже проводяться. Для України перехід до економічної системи з широкими економічними функціями держави, доведення масштабів державної власності та державних фінансів до розмірів, які б створювали структуру регульованої та соціально спрямованої ринкової економіки, є суспільною потребою дня. Це вирішальна умова модернізації національної економіки, формування її конкурентних переваг, реалізації нової парадигми соціально-економічного розвитку та забезпечення інституційного статусу держави.

ВИСНОВКИ

З метою подолання існуючих прогалин у суспільстві вкрай необхідна мотивація дій економічної влади на розв'язання існуючих проблем у системі державного регулювання.

По-перше, це пошук власної траєкторії розвитку, яка б, з одного боку, враховувала світові тенденції та знаходила в них своє місце, а з іншого – максимально розкривала існуючий потенціал суспільства [16]. Щоб правильно вибрати орієнтири в такій ситуації, необхідно розуміти глибинні закономірності суспільного розвитку та особливості їх реалізації на сучасному етапі.

По-друге, у нинішніх реаліях необхідно перш за все вирішувати проблему реінтеграції країни з метою побудови сучасного суспільства з різноманітними формами власності та рівними можливостями для всіх його адміністративно-територіальних одиниць і кожного окремого суб'єкта.

По-третє, закономірною є необхідність виведення господарчої системи України з тотальної аномалії розвитку. Потрібна система координат, економічною основою якої буде науково обґрунтована стратегія переходу соціально-економічної системи на нову модель розвитку, яка б відповідала інтересам народу та суспільства в цілому.

Таким чином, досягнення нової якості економічного розвитку передбачає забезпечення якісних змін у

відносинах економічної влади. Під впливом цих змін мають здійснюватися глибокі перетворення як у відносинах власності, так і у відповідних сегментах економічної влади. Сьогодні дуже важливо, щоб економічна влада ефективно впливала на суспільство, і тому вона має бути відкритою для суспільства та відповідати потребам сьогодення, утвердженню правових засад та європейських цінностей. ■

ЛІТЕРАТУРА

- 1. Пірен М. І.** Перезавантаження мислення політико-владної еліти України в процесі реалізації демократичного врядування. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. Сер.: Державне управління.* 2016. № 1. С. 126–131.
- 2. Геєц В. М.** Политическая и экономическая реформы: вопросы синхронизации. *Экономическая наука современной России.* Экспресс-выпуск. 2001. № 2 (7). С. 85–97.
- 3. Херманн-Пиллат К.** Социальная рыночная экономика как форма цивилизации. *Вопросы экономики.* 1999. № 12. С. 48–53.
- 4. Козюк В., Шиманська О.** Політекономія олігархічної економіки. *Вісник Тернопільського національного економічного університету.* 2013. № 3. С. 97–104.
- 5. Мельник А., Васіна А.** Структурна трансформація національної економіки України як чинник модернізації інституційного базису її розвитку. *Журнал європейської економіки.* 2010. Т. 9. № 1. С. 37–58.
- 6. Гальчинський А. С.** Суперечності реформ: у контексті цивілізаційного процесу: монографія. Київ: Українські пропілеї, 2001. 320 с.
- 7. Унтмоале Ю. В.** Проблеми розподілу економічної влади в трансформаційній економіці. *Вісник Дніпропетровського університету. Сер. «Економіка».* 2013. Вип. 7 (1). С. 35–43.
- 8. Войтович Р. В.** Інтелектуалізація еліт як технократична умова інституційного лідерства в державному управлінні. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. Сер.: Державне управління.* 2015. № 1. С. 48–53.
- 9. Барна О. С., Пірен М. І.** Професійна компетентність та національна ідентифікація політико-владної еліти – базова цінність суспільно-політичних змін у сучасній Україні. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. Сер.: Державне управління.* 2016. № 3. С. 63–68.
- 10. Ойкен В.** Основы национальной экономики/пер. с нем.; под общ. ред. В. С. Автономова, В. П. Гутника, К. Херманн-Пиллата. М.: Экономика, 1996. 351 с.
- 11.** Угода про асоціацію України з країнами ЄС. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/984_011?test=4/UMfPEGznhaP1.ZixKBnfzHl4s.s80msh8le6
- 12. Яременко О.** Фінансова складова Угоди про асоціацію України з країнами ЄС: додаткові можливості зростання та інституційні ризики. *Економічна теорія.* 2016. № 2. С. 63–74.
- 13. Анохіна К. О., Коваленко С. І.** Феномен економічної влади в умовах системних змін: інституційний аспект. *Вісник соціально-економічних досліджень.* 2011. № 41 (2). С. 146–153.
- 14. Пасхавер О. Й.** Управління державною власністю в Україні: аналіз і рекомендації з удосконалення: аналітична записка. Київ: Аналітично-дорадчий центр Блакитної стрічки, 2008. 24 с.
- 15. Щенко П.** Криза української економіки і як з неї вийти. *Економічна теорія.* 2016. № 4. С. 33–50.
- 16. Гриценко А. А.** Современный кризис в контексте логики социально-экономического развития. *Экономика Украины.* 2015. № 6. С. 18–37.

REFERENCES

Anokhina, K. O., and Kovalenko, S. I. "Fenomen ekonomichnoi vlady v umovakh systemnykh zmin: instytutsiinyi aspekt" [The phenomenon of economic power in the context of systemic changes: the institutional aspect]. *Visnyk sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen*, no. 41 (2) (2011): 146-153.

Barna, O. S., and Piren, M. I. "Profesiina kompetentnist ta natsionalna identyfikatsiia polityko-vladnoi elity - bazova tsinnist suspilno-politychnykh zmin u suchasni Ukraini" [Professional competence and national identity of the political and ruling elite are the basic value of socio-political changes in modern Ukraine]. *Visnyk Natsionalnoi akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy*. Ser.: *Derzhavne upravlinnia*, no. 3 (2016): 63-68.

Geets, V. M. "Politicheskaya i ekonomicheskaya reformy: voprosy sinkhronizatsii" [Political and economic reforms: synchronization issues]. *Ekonomicheskaya nauka sovremennoy Rossii. Ekspres-vypusk*, no. 2 (7) (2001): 85-97.

Gritsenko, A. A. "Sovremennyi krizis v kontekste logiki sotsialno-ekonomicheskogo razvitiya" [Modern crisis in the context of the logic of socio-economic development]. *Ekonomika Ukrainy*, no. 6 (2015): 18-37.

Halchynskyi, A. S. *Superechnosti reform: u konteksti tsyvilizatsiinoho protsesu* [Controversy in reform: in the context of the civilization process]. Kyiv: Ukrainski propilei, 2001.

Khermann-Pillat, K. "Sotsialnaya rynochnaya ekonomika kak forma tsyvilizatsii" [Social market economy as a form of civilization]. *Voprosy ekonomiki*, no. 12 (1999): 48-53.

Koziuk, V., and Shymanska, O. "Politekonomiia oliharkhichnoi ekonomiky" [Politeconomy of the oligarchic economy]. *Visnyk Ternopil'skoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu*, no. 3 (2013): 97-104.

Melnyk, A., and Vasina, A. "Strukturna transformatsiia natsionalnoi ekonomiky Ukrainy yak chynnyk modernizatsii instytutsiinoho bazysu yii rozvytku" [Structural transformation of the national economy of Ukraine as a factor of modernization of the

institutional basis for its development]. *Zhurnal yevropeiskoi ekonomiky*. Vol. 9, no. 1 (2010): 37-58.

Oyken, V. *Osnovy natsionalnoy ekonomii* [Fundamentals of national economy]. Moscow: Ekonomika, 1996.

Piren, M. I. "Perezavantazhennia myslennia polityko-vladnoi elity Ukrainy v protsesi realizatsii demokratychnoho vriaduvannia" [Restart the thinking of the political and ruling elite of Ukraine in the process of democratic governance]. *Visnyk Natsionalnoi akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy*. Ser.: *Derzhavne upravlinnia*, no. 1 (2016): 126-131.

Paskhaver, O. I. *Upravlinnia derzhavnoiu vlasnistiu v Ukraini: analiz i rekomendatsii z udoskonalennia: analitychna zapyska* [State Property Management in Ukraine: Analysis and Recommendations for Improvement: An Analytical Note]. Kyiv: Analitychno-doradchyi tsentr Blakytnoi strichky, 2008.

"Uhoda pro asotsiatsiiu Ukrainy z krainamy Yes" [Agreement on the association of Ukraine with the EU countries]. http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/984_011?test=4/UMfPEGznhaP1.ZixKBnfzHI4s.s80msh8le6

Untmoale, Yu. V. "Problemy rozpodilu ekonomichnoi vlady v transformatsiinii ekonomitsi" [Problems of the distribution of economic power in a transformational economy]. *Visnyk Dnipropetrovskoho universytetu*. Ser.: *Ekonomika*, no. 7 (1) (2013): 35-43.

Voitovych, R. V. "Intelektualizatsiia elit yak tekhnokratychna umova instytutsiinoho liderstva v derzhavnomu upravlinni" [Intellectualization of elites as a technocratic condition of institutional leadership in public administration]. *Visnyk Natsionalnoi akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy*. Ser.: *Derzhavne upravlinnia*, no. 1 (2015): 48-53.

Yeshchenko, P. "Kryza ukrainskoi ekonomiky i yak z nei vyity" [The crisis of the Ukrainian economy and how to get out of it]. *Ekonomichna teoriia*, no. 4 (2016): 33-50.

Yaremenko, O. "Finansova skladova Uhody pro asotsiatsiiu Ukrainy z krainamy Yes: dodatkovi mozhlivosti zrostannia ta instytutsiini ryzyky" [The financial component of the Association Agreement with EU countries: additional growth opportunities and institutional risks]. *Ekonomichna teoriia*, no. 2 (2016): 63-74.